

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ акад. В.С. Бакіров

«_____» _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ
«КРАЇНОЗНАВСТВО»**

для студентів напряму підготовки 6.030205 – "Країнознавство"
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (денна форми навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

протокол № 6 від 24.01. 2019 р

ЗАТВЕРДЖЕНО:

методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу

протокол № 7 від 20.02. 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

протокол № від 21.02. 2019р.

Програма комплексного атестаційного екзамену за напрямом підготовки 6.030205 – "Країнознавство" перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (денна форми навчання)

Укладачі:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Панасенко Ганна Сергіївна – кандидат політичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Лиман Сергій Іванович – доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Станчев Михайло Георгійович – доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, іноземний член Болгарської академії наук.

Онацький Максим Юрійович – кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Тумаков Олександр Іванович – кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Харченко Ігор Михайлович – кандидат технічних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, старший науковий співробітник.

Юрченко Світлана Олексіївна –кандидат географічних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Мета комплексного атестаційного екзамену за напрямом підготовки — визначення рівня підготовленості студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за напрямом підготовки «Країнознавство».

Характеристика змісту програми. Програма атестаційного екзамену спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра з країнознавства.

Загальні положення

Професійні компетенції фахівців бакалаврського рівня підготовки за напрямом підготовки «Країнознавство»:

- здатність готувати обґрунтовані пропозиції для прийняття зовнішньополітичних рішень;
- здатність аналізувати і прогнозувати політичний та соціально-економічний розвиток країн та регіонів;
- здатність узагальнювати та оцінювати інформацію зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та міжнародно-правового характеру;
- здатність до аналітичної діяльності щодо зовнішньополітичного курсу країн та регіонів;
- здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин на підставі історичного, дипломатичного, економічного та правового підходів;
- здатність використовувати сучасні інформаційні системи і технології для проведення досліджень з питань міжнародних відносин та при виконанні професійних завдань;

- уміння збирати, обробляти та аналізувати інформацію міжнародного характеру з різноманітних джерел;
- здатність виявляти можливі як безпосередні, так і потенційні загрози та виклики міжнародній безпеці та основні напрями політики щодо зменшення та нейтралізації ризиків;
- здатність використовувати у своїй діяльності професійну лексику.

Порядок створення, організації та роботи екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» (№ 0202-1/146 від 18.04.2017 р.), «Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (№ 0202-1/155 від 21.04.2017 р.; зі змінами №0202-1/234 від 14.05.2018 р; 0211-1/342 від 10.07.2018 р.).

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА
КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН
ЗА ФАХОМ «КРАЇНОЗНАВСТВО»**

Час виконання – 90 хвилин

***УВАГА!** У разі використання заборонених джерел студент на вимогу члена екзаменаційної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.*

Кожен білет складається з двох теоретичних питань, що передбачають розгорнуту відповідь, а також 40 тестових питань з однією правильною відповіддю.

За підсумками екзамену студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Складова екзаменаційного білету	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання 1	10
Теоретичне питання 2	10
Тести (40)	80 (2 бали за кожну вірну відповідь)

Шкала оцінювання

Набрана сума балів зі 100-бальної шкали оцінювання переводиться в 4-х рівневу в такий спосіб:

Сума балів за всі види завдань	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання	
Максимальний бал	Характеристики відповіді
До 10	розгорнута, максимально повна відповідь, відсутні граматичні та лексичні помилки.
До 8	розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації яка, проте, не має ключового значення, відсутні граматичні та лексичні помилки.
До 6	повна відповідь, в якій бракує деякої інформації яка, проте, не має ключового значення, наявні деякі граматичні та лексичні помилки.
До 4	відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації; наявні граматичні та лексичні помилки.
До 2	відповідь в мінімальному припустимому або в недостатньому обсязі, значна частина інформації пропущена або перекручена чи спотворена, наявні граматичні та лексичні помилки.

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗА ФАХОМ «КРАЇНОЗНАВСТВО»

Завдання для комплексного атестаційного екзамену оформлюється у вигляді білетів із тестовими завданнями та теоретичними питаннями, що передбачають розгорнуту відповідь з наступних дисциплін:

Дисципліна 1: КРАЇНОЗНАВСТВО

(теоретичні питання, що передбачають розгорнуту відповідь)

Тематичний план дисципліни «Країнознавство» складається з чотирьох розділів, кожен з яких об'єднує у собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, що логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Історія формування пострадянського простору. Російська Федерація: трансформаційні процеси в економічній та політичній сфері. Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в сучасних умовах. Прибалтійські республіки – історія та розвиток в умовах незалежності. Республіка Узбекистан: особливості історичного та соціально-економічного розвитку. Республіка Казахстан та Республіка Киргизстан: особливості історичного розвитку та соціально-економічної модернізації в пострадянський період. Республіка Таджикистан та Республіка Туркменістан – трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи в умовах незалежності. Закавказзя: країнознавча характеристика регіону.

Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку. Країни Центральної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр. Північна Європа: країнознавча характеристика регіону. Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.

Крах колоніальної системи і формування сучасної політичної карти Азії і Африки. Місце і роль країн Азії і Африки у сучасному світі. Загальні особливості політичного та соціально-економічного розвитку країн Сходу. Країни Східної Азії: демографічна та етноконфесійна ситуація. Китай на шляху до сучасної моделі розвитку. КНР в епоху сучасної економічної реформи. Досягнення і проблеми сучасного Китаю. Особливості суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку Тайваню. Японія: особливості та основні етапи історичного розвитку. Трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи Японії після Другої світової війни. Місце і роль Японії у світовій економіці і політиці. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку КНДР і РК.

Сучасні проблеми Корейського півострову, спроби міжкорейського діалогу. Країни Південно-Східної Азії (ПСА): загальна характеристика регіону, демографічна та етноконфесійна ситуація. Особливості історичного розвитку та соціально-економічної модернізації країн ПСА, феномен азіатських «тигрів» та «драконів». Країни Південної Азії: загальна характеристика регіону, демографічна та етноконфесійна ситуація. Індія: особливості та основні етапи історичного розвитку. Особливості соціально-економічного розвитку і формування політико-правової системи Республіки Індія. Місце Індії у світовій економіці і політиці. Актуальні проблеми сучасної Індії. Пакистан: особливості державотворення. Центральна та Західна Азія: формування сучасної політичної карти. Особливості та основні етапи історичного розвитку Ірану. Революція 1978–1979 рр. та досвід ісламського розвитку Ірану. Туреччина: особливості державотворення та основні етапи історичного розвитку. Трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи Турецької Республіки. Особливості державно-політичного розвитку арабських країн. «Арабська весна» та її геополітичні наслідки.

Деколонізація і формування політичної карти постколоніальної Африки. Країни Тропічної та Південної Африки: загальна характеристика регіону, демографічна та етноконфесійна ситуація. Сучасні проблеми Африки.

Латинська Америка як країнознавчий регіон. Мексика й країни Центральної Америки. Країни карибського басейну. Ла-Платські країни. Андські країни.

Дисципліна 2: МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА (тестові завдання)

Теоретичні основи вивчення міжнародних відносин та світової політики. Сутність та поняття міжнародних відносин. Світова політика як об'єкт вивчення. Проблеми міжнародних відносин та світової політики в історії соціально-політичної думки. Основні концепції світової політики та міжнародних відносин. Система міжнародних відносин. Світовий та міжнародний порядок. Глобалізація як основна тенденція розвитку сучасного політичного процесу. Державний інтерес та зовнішня політика держави. Міжнародні організації в світовому політичному процесі. Сила в міжнародних відносинах. Силова політика держав. Збройні сили як основний інструмент силової політики держави. Армія та держава. Міжнародна та європейська безпека. Міжнародні конфлікти та механізми їх вирішення. Правове врегулювання міжнародних конфліктів. Моральні норми в міжнародних відносинах. Україна у світовій політиці та системі міжнародних відносин. Проблеми безпеки у внутрішній та зовнішній політиці України.

Історія міжнародних відносин та зовнішньої політики XX – XXI століть. Формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин (1919–1922 рр.). Еволюція Версальсько-Вашингтонської системи (1922–1933 рр.). Криза та розпад Версальсько-Вашингтонської системи

(1933–1939 рр.). Міжнародні відносини в період Другої світової війни (1939–1945 рр.). Повоєнне врегулювання. Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин у 1945 – на початку 1950-х рр. Структурне оформлення двоблокової системи (1950–1955 рр.). Апогей «холодної війни». Зміщення конфліктності в зону міжнародної периферії (1956–1962 рр.). Становлення політики «детанту» (1962–1968 рр.). Стабілізація міжнародної системи (1968–1973 рр.). Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин. Міжнародні протиріччя та криза детанту (1974–1979 рр.). Поновлення біполярної конфронтації (перша половина 1980-х ст.). Розпад Ялтинсько-Потсдамського порядку та крах біполярної структури (кінець 1980-х–початок 1990-х рр.). Міжнародні відносини наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Контури та особливості сучасного світового порядку. Зовнішня політика країн сучасного світу.

Дисципліна 3: ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ (тестові завдання)

Поняття і структура аналітики. Проблеми та функції аналітичної діяльності в сучасному суспільстві. Вимоги до аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин. Цілі та завдання інформаційно-аналітичних служб.

Сутність та зміст інформаційно-аналітичної роботи. Особливості процедур та операційних етапів інформаційної роботи. Категоріальний апарат інформатики. Особливості процедур аналітичної роботи. Категоріальний апарат аналітики. Зміст і типологія аналітичної діяльності. Методи і технологія аналітики. Основні різновиди аналізу. Методологія інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах. Етапи інформаційно-аналітичних досліджень у міжнародних відносинах. Види аналітичних документів.

Сутність і зміст наукового передбачення. Класифікація методів прогнозування. Типологія прогнозів. Типологія прогнозів у сфері міжнародних відносин.

Сутність та основні різновиди системного аналізу. Методологія системного аналізу. Зміст і технологія системного аналізу в інформаційно-аналітичній роботі. Роль системного підходу в теорії і практиці інформаційно-аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин.

Методика формування інформаційної бази для прийняття стратегічних, тактичних та оперативних рішень. Робота із складання картотеки спостереження.

Теоретико-методологічні підходи до передбачення характеру міжнародних відносин. Концептуальні засади геополітичного прогнозування. Методика розробки геополітичного прогнозу. Особливості глобального політичного прогнозування.

Контент-аналіз у дослідженнях міжнародних відносин. Івент-аналіз у дослідженнях міжнародних відносин. Когнітивне картування у дослідженнях міжнародних відносин.

Підготовка аналітичних висновків і практичних рекомендацій. Методика і практика складання аналітичної записки з проблем міжнародних відносин.

Дисципліна 4: ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ (тестові завдання)

Міжнародний туризм, його сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист». Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора.

Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму, паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні й генеруючі країни для туристичних макрорегіонів. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро), посередники (туроператори, турагенти), споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація ВТО). Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів

туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу: Форми співробітництва туроператорів і турагентів.

Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.

Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.

Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

Дисципліна 5: ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА (тестові завдання)

Дипломатія та дипломатичні відносини: системні поняття. Офіційні та неофіційні види дипломатії. Історичні типи дипломатії: загальна характеристика. Становлення української дипломатичної служби. Основні засади сучасної української дипломатії. Дипломатична служба: системні поняття. Функції та завдання дипломатичної служби. Дипломатичні ранги та дипломатичні посади. Привілеї і імунітети в дипломатичній службі. Дипломатичні посади й ранги. Проходження дипломатичної служби. Консульська служба – системні поняття. Встановлення і засоби здійснення консульських зносин. Консульські функції. Класи і старшинство голів консульських установ. Консульські привілеї та імунітети.

Поняття дипломатичного представництва та його види. Основні напрями й форми роботи дипломатичного представництва. Дипломатична мова та дипломатичне листування. Класифікація дипломатичних документів. Характеристика основних груп дипломатичних документів. Підготовка і проведення міжнародних переговорів: функції, основні етапи. Поняття «дипломатичний корпус», його функції та склад. Протокольне визначення старшинства та порядок акредитації дипломатичного корпусу. Дуайєн, його статут та функції. Міжнародна ввічливість – *comitas gentium*: поняття і основна характеристика.

Поняття міжнародної цивільної служби (МЦС), система МЦС та її особливості. Дипломатичні служби Великобританії та Франції. Дипломатичні служби Німеччини, Італії, Іспанії. Дипломатична служба Ватикану. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service (EEAS) та її характеристика. Дипломатичні служби США, Канади, Австралії та Латинської Америки. Особливості дипломатичних служб країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Радянська модель дипломатичної служби. Дипломатична служба Російської Федерації.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Балтії в пострадянський період.
2. Пострадянські країни Центральної Азії: трансформаційні процеси в регіоні.
3. Геополітична роль та місце Узбекистану в центральноазіатському регіоні.
4. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Казахстану в радянський період.
5. Перехід до ринкової економіки та особливості соціально-економічного розвитку Казахстану після здобуття незалежності.
6. Туркменістан: особливості зовнішньополітичного та зовнішньоекономічного співробітництва республіки в період незалежності.
7. Закавказзя: етнонаціональна характеристика регіону. Лінії міжетнічних зіткнень.
8. Реформи у Грузії за часів президента М. Саакашвілі та їх наслідки.
9. Закавказький регіон та формування транзитних маршрутів енергоносіїв до Європи.
10. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Азербайджану в пострадянський період.
11. Геополітичне становище та зовнішня політика Вірменії в умовах незалежності.
12. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини у другій пол. XX – на початку XXI ст.
13. Об'єднання Німеччини у 1989 – 1990 рр. та його наслідки для країн Європи.
14. Франція: соціально-економічний розвиток та політичні процеси в країні в другій половині XX – на початку XXI ст.
15. Особливості Центральної Європи як регіону.
16. Державно-політичний устрій США та його специфіка.
17. США: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країни.
18. Крах колоніальної системи і формування сучасної політичної карти Азії і Африки.
19. Місце і роль країн Азії і Африки у сучасному світі.

20. Китай на шляху до сучасної моделі розвитку.
21. Китай в епоху реформ. «Ринковий соціалізм» і особливості сучасної модернізації КНР.
22. Особливості суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку Тайваню у другій половині XX – на початку XXI ст.
23. Японія: особливості та основні етапи політичного розвитку.
24. Японія: трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи після Другої світової війни.
25. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку КНДР і Республіки Корея.
26. Сучасні проблеми Корейського півострову, спроби міжкорейського діалогу.
27. Країни Південно-Східної Азії: загальна характеристика регіону, демографічна та етноконфесійна ситуація.
28. Особливості історичного розвитку та соціально-економічної модернізації країн ПСА. Феномен азіатських «тигрів» та «драконів».
29. Інтеграційні процеси у Південно-Східній Азії. Утворення та діяльність АСЕАН.
30. Країни Південної Азії: загальна характеристика регіону, демографічна та етноконфесійна ситуація.
31. Республіка Індія: особливості соціально-економічного розвитку і формування політико-правової системи.
32. Центральна та Західна Азія: формування сучасної політичної карти.
33. Туреччина: особливості державотворення та основні етапи історичного розвитку.
34. Трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи Турецької Республіки.
35. Особливості державно-політичного розвитку арабських країн. «Арабська весна» та її геополітичні наслідки.
36. Деколонізація і формування політичної карти постколоніальної Африки.
37. Країни Тропічної та Південної Африки: загальна характеристика регіону, демографічна та етноконфесійна ситуація.
38. Сучасні проблеми Африки.
39. Сутність та поняття міжнародних відносин.
40. Світова політика: сутність та поняття.
41. Проблеми міжнародних відносин та світової політики в історії соціально-політичної думки.
42. Основні концепції світової політики та міжнародних відносин.
43. Система міжнародних відносин: поняття, види.
44. Особливості світового та міжнародного порядку.
45. Глобалізація як основна тенденція розвитку сучасного політичного процесу.
46. Державний інтерес та зовнішня політика держави.
47. Міжнародні організації в світовому політичному процесі.
48. Сила в міжнародних відносинах. Силова політика держав.

49. Збройні сили як основний інструмент силової політики держави. Армія та держава.
50. Міжнародні конфлікти та механізми їх вирішення.
51. Україна у світовій політиці та системі міжнародних відносин.
52. Повоєнне врегулювання. Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин у 1945 – на початку 1950-х рр.
53. Структурне оформлення двоблокової системи (1950–1955 рр.). Апогей «холодної війни».
54. Становлення політики «детанту» (1962–1968 рр.).
55. Стабілізація міжнародної системи (1968–1973 рр.). Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин.
56. Міжнародні протиріччя та криза детанту (1974–1979 рр.). Поновлення біполярної конфронтації (перша половина 1980-х ст.).
57. Розпад Ялтинсько-Потсдамського порядку та крах біполярної структури (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.).
58. Міжнародні відносини наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
59. Основні поняття інформаційно-аналітичної діяльності.
60. Поняття інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.
61. Вимоги до аналітичної роботи фахівців у сфері міжнародних відносин.
62. Цілі та завдання інформаційно-аналітичних служб.
63. Методи і технологія інформаційно-аналітичної діяльності.
64. Основні різновиди аналізу.
65. Методологія інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах.
66. Етапи інформаційно-аналітичних досліджень міжнародних відносин.
67. Види аналітичних документів.
68. Сутність і зміст наукового передбачення у інформаційно-аналітичній діяльності.
69. Класифікація методів прогнозування.
70. Типологія прогнозів у сфері міжнародних відносин.
71. Зміст і технологія системного аналізу в інформаційно-аналітичній роботі.
72. Методика формування інформаційної бази для прийняття стратегічних, тактичних та оперативних рішень.
73. Концептуальні засади геополітичного прогнозування.
74. Методика розробки геополітичного прогнозу.
75. Контент-аналіз в дослідженнях міжнародних відносин.
76. Івент-аналіз в дослідженнях міжнародних відносин.
77. Когнітивне картування в дослідженнях міжнародних відносин.
78. Методика складання аналітичної записки з проблем міжнародних відносин.
79. Міжнародний туризм, його сутність та форми. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих
80. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць.

81. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.
82. Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.
83. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм.
84. Характеристика релігійного туризму; паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики.
85. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
86. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів.
87. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення.
88. Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.
89. Дипломатія та дипломатичні відносини: системні поняття.
90. Принципи та завдання дипломатії, її особливості та завдання.
91. Форми і методи дипломатії.
92. Офіційні та неофіційні види дипломатії.
93. Парадипломатія як особливий вид дипломатії.
94. Неофіційні види дипломатії.
95. Багатостороння дипломатія і дипломатія ad hoc.
96. Грецький тип дипломатії як історичний тип дипломатії та грецька система дипломатичних відносин.
97. Римська та візантійська епоха в історії дипломатії.
98. Італійська дипломатична система.
99. Французький метод та стиль дипломатії.
100. Характерні риси та фактори переходу від старої до нової дипломатії.
101. Історичні корені української дипломатії.
102. Основні засади сучасної української дипломатії.
103. Дипломатична служба: системні поняття.
104. Система органів, структура й особливості дипломатичної служби.
105. Віденська конвенція про дипломатичні відносини (1961).
106. Функції та завдання дипломатичної служби. Закон України «Про дипломатичну службу» (2018).
107. Дипломатичні ранги та дипломатичні посади.
108. Привілеї і імунітети в дипломатичній службі.
109. Консульська служба: системні поняття.
110. Віденська конвенція (1963) про консульські зносини.
111. Консульські привілеї та імунітети.

112. Функції дипломатичного представництва та його статус: види, структура.
113. Основні напрями й форми роботи дипломатичного представництва.
114. Дипломатична мова та дипломатичне листування.
115. Характеристика основних груп дипломатичних документів.
116. Підготовка і проведення міжнародних переговорів.
117. Поняття «дипломатичний корпус» та його функції.
118. Дуайєн, його статут та функції. Порядок акредитації дипломатів та їх родин.
119. Міжнародна ввічливість - *comitas gentium*. Повага до державного прапору и державних символів країни перебування.
120. Міжнародна цивільна служб, її система та особливості.
121. Дипломатичні служби Великобританії та Франції.
122. Дипломатичні служби Німеччини, Італії, Іспанії.
123. Дипломатична служба Ватикану.
124. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service (EEAS) та її характеристика.
125. Дипломатичні служби США та Канади.
126. Дипломатичні служби країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону.
127. Дипломатична служба Російської Федерації. Радянська модель дипломатичної служби.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Промені, 2003. – С. 436 – 460; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unido.org/fileadmin/media/documents/pdf/Legal/Basic_Legal_Documents_of_UNIDO/101020/Vienna_Diplomates_of_1975-Ch.pdf.
2. Дипломатическая и консульская служба. Сборник документов и материалов [Электронный ресурс] – Режим доступа //http://sheretov.ucoz.com/load/diplomaticheskaja_i_konsulskaja_sluzhba_sbornik_dokumentov_i_materialov/1-1-0-6
3. Закон України «Про дипломатичні ранги України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 4, ст.30; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/253-15>.
4. Закон України «Про дипломатичну службу» // Відомості Верховної Ради України , 2018, № 26, ст.219) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>
5. Конвенція про привілеї та імунітети ООН від 13. 02. 1946 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К : Видавничий дім «Промені», 2003. – С. 154–159; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_150;
6. Конвенція про спеціальні місії. 8 грудня 1969 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів / [Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко]. – К. : Промені, 2003. – С. 463– 475; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_092.
7. Консульський статут України. 2 квітня 1994 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень з консульських питань. – Київ, 1996. Вип. 1. С. 68–86; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrconsul.org/ukr/statut.html>;
8. Александрова А. Ю. Международный туризм : учебник. – М. : КноРус, 2015. – 495 с.
9. Балабанов К. В., Трофименко М. В. Дипломатична та консульська служба. Підручник для вузів. – Донецьк, 2012. – 437 с.
10. Баранцев П. П. Міста України в контексті процесу глобалізації / П. П. Баранцев. – Київ : ТОВ"Номуро", 2012 . – 101 с.
11. Боднар І. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах. Навчальний посібник для самостійного вивчення курсу. Гриф МОНМС–Л.:Видавництво Львівської комерційної академії. – 2007. – 280 с.
12. Ваисс М. Международные отношения после 1945 года / Морис Ваисс. – М.: Издательский дом «Городец», 2005. – 336 с.
13. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко.– К.: Талком, 2014. – 416 с.

14. Воскресенский В. Ю. Международный туризм: учебник. – М. : Юнити-Дана, 2013. – 464 с.
15. Голиков А. П. Международные экономические термины: словарь-справочник. / А. П. Голиков, П. А. Черномаз. – Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2007. – 332с.
16. Головченко В. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія та Океанія: навч. посіб./В.Головченко, О.Кравчук. – К.: Нічлава, 2006. – 472 с.
17. Голубев С. Очерки политической истории стран «ближнего зарубежья»: республики бывшего СССР в 1989 – 2009 гг. – Тверь, Ариадна, 2010. – 768с.
18. Гуменюк Б. І. Основи дипломатичної та консульської служби. Навчальний посібник. –К.: Либідь, 2004. –248 с.
19. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба : навч. посібник / Б. І. Гуменюк. – К. : Либідь, 2001. – 255 с.
20. Дипломатическая служба : учебное пособие. – М. : РОССПЭН, 2002. – 686 с.
21. Дипломатия иностранных государств : учебное пособие / под ред. Т. В. Зоной. – М. : РОССПЭН, 2004. – 351 с.
22. Дорошко М. Країни СНД, Європи та Північної Америки: навч. посіб./М. Дорошко, Р.Кривонос, В.Крижанівський, Н.Сербіна. – К.: Ніка-Центр 2009. – 372 с.
23. Запорожець О.Ю. Міжнародна інформація. Конспект лекцій. – К.: Центр вільної преси, 2010. – 38 с.
24. Захарова І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 335 с.
25. Зленко А.М. Дипломатична служба України [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 2: Г-Д / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во "Наукова думка", 2004. – 688 с.: іл.. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Dyplomat_sluzhba_Ukra (останній перегляд: 16.02.2019)
26. Зонова Т. В. Дипломатия : Модели, формы, методы : учебник для вузов / Т. В. Зонова. – М. : Аспект Пресс, 2013. – 348 с.
27. История Востока: В 6 т. / гл. редкол.: Р.Б. Рыбаков (пред.) и др. – Т. 6: Восток в новейший период (1945–2000 гг.). – Москва: ИФ «Вост. лит.» РАН, 2008. – 1095 с.
28. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту. – Чернівці, 2011. – 463 с.
29. Кавешников Н. Лиссабонский договор: как меняется Европейский союз/ Н.Кавешников //Перспективы. – 2009. – 22 декабря.
30. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки. – Львів: Афіша, 2005. – 430 с.
31. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії) / М.Д. Будз,

- В.О. Мартинюк, Р.М. Постоловський, С.С. Троян. – К.: Київ. славист. ун-т, 2002. – 255 с.
32. Країни пострадянського простору: виклики модернізації. Зб. наук праць. / за заг. ред. канд. іст. наук, доцента А. Г. Бульвінського / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» – К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. – 306 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Internet-5/Downloads/postrad2016_.pdf
33. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посібн. для ВУЗів / Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф. – К.: Ніка – Центр, 2009. – 310 с.
34. Країнознавство: Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доповн. / В.П. Крижанівський, М.С.Дорошко, В.І.Головченко та ін.; за ред. М.С. Дорошка. – К.: «Знання», 2012. – 439 с.
35. Лаумулин М. Религиозная ситуация и угроза религиозного экстремизма в Центральной Азии / М. Лаумулин // Центральная Азия и Кавказ. – 2012. – Т. 15. – Вып. 1. – С. 60–79. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/religioznaya-situatsiya-i-ugroza-religioznogo-ekstremizma-v-tsentralnoy-azii>
36. Лебедева М. М. Мировая политика / М. М. Лебедева. – М.: Аспект-пресс, 2003. – 351 с.
37. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика: Підр. –К.: Центр учбової літератури, 2012. –528 с.
38. Маркосян А. Экономическое развитие государств в условиях вооруженного конфликта: пример Армении / А. Маркосян, Б. Авакян, Э. Матевосян // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. –Т. 16. – Вып. 3. – С. 156 – 177. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/ekonomicheskoe-razvitie-gosudarstv-v-usloviyah-vooruzhennogo-konflikta-primer-armenii>
39. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945–1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. – К.: Ліра-К, 2007. – 366 с.
40. Мировая политика и международные отношения: учеб. пособие для студ. вузов / под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. — СПб.: Питер, 2005. – 448 с.
41. Міжнародні відносини та світова політика: підручник /кер. авт. кол. В.Крушинський; за ред. В.Манжоли. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 893 с.
42. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. – К.: Знання, 2010. – 463 с.
43. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навчальний посібник / І.Т.Муковський, А.Г. Міщенко, М.М. Шевченко. – К.: Кондор, 2012. – 224 с.
44. Никольсон Г. Дипломатия / пер. с англ.; примеч. Л. А. Сифуровой; вступит, ст. О. О. Хохлышевой. – М. : Научная книга, 2006. – 352.

- [електронна версія книги]. – Режим доступу: [web local.rudn.ru/web local/prep/rj/index.php?id=22388ap=16778](http://web.local.rudn.ru/web/local/prep/rj/index.php?id=22388ap=16778).
45. Онацький М. Ю. Родоплемінні інститути як фактор суспільно-політичного розвитку Казахстану / М. Ю. Онацький // Humanities and Social Sciences. Science and education a new dimension – 2016. – IV. (16). – Issue 95. – С. 7–14. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/hum_soc_iv_16__95.pdf
 46. Організація туризму: підручник / За ред. Писаревського І.М. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 541 с.
 47. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав. Post soveticum – К.: Знання, 2010. – 488 с.
 48. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу – 2-е вид., доп. і переробл. /Т.В.Орлова. – Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. – 944 с.
 49. Особливості суспільно-політичної модернізації країн пострадянського простору: монографія / за редакцією кандидата історичних наук, доцента А.Г. Бульвінського, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». – Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2017. – 288 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/Internet-5/Downloads/Monografia_modernizacij_2017_%20\(1\).pd](file:///C:/Users/Internet-5/Downloads/Monografia_modernizacij_2017_%20(1).pd)
 50. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. - 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. – К., 2008. – 663с.
 51. Проникова Д. Институциональная реформа Европейского Союза и Лиссабонский договор/ Д.Проникова//Мир и Политика. - 2012. – Май.
 52. Регіоназнавство /Заг. ред. акад. НАН України Л.В Губерського, В.А. Смоля – К.: Київ ун-т., 2014. – 642 с.
 53. Рудый К. Государственный капитализм в Беларуси / К. Рудый // Мировая экономика и международные отношения. – 2016. – Т. 60. – № 4. – С. 77–85.
 54. Сардачук П. Д., Кулик, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи : навч. посібник / П. Д. Сардачук. – К. : Видавництво Україна, 2001. – 174 с.
 55. Сардачук, П. Д., Сагайдак, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник / П. Д. Сардачук. – К.: Знання, 2008. – 295 с.
 56. Сатоу Э. Руководство по дипломатической практике / Э. Сатоу. – М. : 1947; Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://bib.gendocs.ru/docs/3600/index-5579.html>.
 57. Семенов Б.М. Особенности информационно-аналитической работы государственных структур в области внешней политики. – М., 2003. – 314 с.
 58. Сергійчук І.Н. Новітня історія країн Азії та Африки (1918–кінець 20 століття). – Суми: Університетська книга, 2002. – 287 с.

59. Сідоров М. В., Юрченко О. Є., Юрченко С. О. Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 256 с.
60. Современные международные отношения и мировая политика: учебник для студ., обучающихся по спец. и направлениям «Международные отношения» и «Регионоведение» / А. В. Торкунов, И. Г. Тюлин, А. Ю. Мельвиль [и др.]; отв. ред. А. В. Торкунов. – М.: Просвещение, 2005. — 990 с.
61. Станчев М. Г. Основи дипломатії. Навчально-методичний посібник. Харків, 2015. – 55с. Електронний ресурс: http://karazinbook.univer.kharkov.ua/sites/default/files/stanchev_2_dipl7.pdf
62. Тимошенко Н.Л. Ділова культура дипломата: навч. посіб. / Н. Л. Тимошенко. – К.: Знання, 2014. – 199 с.
63. Федчишин С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення / С. А. Федчишин. – Х. : ФІНН, 2011. – 262 с.
64. Фельтхэм Р. Дж. Настольная книга дипломата. – Мн.: Новое издание, 2002 – 304 с.
65. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин / М. Холліс, С. Сміт. – Х.: Видавнича група "РА-Каравела", 2002. – 216 с.
66. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник / Л. Д. Чекаленко. — К.: Либідь, 2006. – 712 с.
67. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Міжнародний туризм : навчальний посібник [для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини»]. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 328 с.
68. Яценко Б.П. Країнознавство: основи теорії: Навчальний посібник/ Б.П. Яценко, В.К. Бабарицька. –К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернет

1. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
2. www.un.org – офіційний сайт Організації об'єднаних націй (ООН)
3. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm – офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
4. www.ukraine-eu.mfa.gov.ua — сайт співпраці України та ЄС
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Завідувач кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

к.і.н. доц. А.Ю. Парфіненко